

E L Ő T E R J E S Z T É S	
Előterjesztő:	Szentei Tamás a Kulturális Osztály vezetője
Tárgy:	A debreceni bolgár kertészek emléktáblájának elhelyezése
Iktatószám:	KULT-116688/2020
Ügyintéző:	Wachterné Postás Gabriella
Feladatot jelent:	Bognár Klára Réka a Zöldterületi Osztály vezetője
Véleményező bizottságok:	Környezetvédelmi és Városfejlesztési Bizottság, Kulturális és Oktatási Bizottság
Egyéb véleményező szerv:	MANK Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
Törvényességi véleményezés ideje:	2020.08.12
Törvényességi ellenőrzést végezte:	Dr. Varga László Balázs

Mellékletek:	
	Az emléktábla látványterve

Tisztelt Közgyűlés!

Debrecen Megyei Jogú Város Bolgár Nemzetiségi Önkormányzata azzal a kéréssel fordult önkormányzatunkhoz, hogy támogassa a Debrecenben letelepedett és itt tevékenykedő bolgár kertészek emlékére tervezett emléktábla elhelyezését.

A bolgárkertészet, mint szakterminológia a 19. század nyolcvanas éveiben jelent meg a magyar kertészeti munkákban. A fogalom elsősorban azt a zöldségkertészkedési módot jelenti, amelyet az ekkortájt rohamosan beköltöző bolgár kertészek honosítottak meg hazánkban. Ez a különleges műveléstechnikát, a megtermelt zöldségfélék sajátos piaci előkészítését, értékesítési formáját jelentette, nem utolsósorban egy sajátos életformát, amely elsősorban a városok, nagyobb felvevő piacok közvetlen közelében elhelyezkedő kertségek, „zöld övezetek” lakóira lesz jellemző. A 20. században a városok növekedése, a korszerűbb táplálkozási igények jelentkezése e kertszövetkezetek további szélesítését, valamint jelentős minőségi javítását követelte. Ezt az igényt ismerték fel a bolgárok, és olesó, ugyanakkor piacképes áruikkal ezért válhattak a magyar konyhakertkultúra jóideig utolérhetetlen mestereivé. Az első bolgár

kertészek és családjaik a századfordulón érkeztek Magyarországra, így városunkban is az 1900-as évek elején telepedtek le, főként a mai Dózsa György utca és a Vénkert területén.

A város lakossága becsületes, fedhetetlen, és szorgalmas embereknek ismerte meg őket, akik erőteljesen tartották nemzeti szokásaikat, vallásukat.

Különösen fontos volt számukra Szent Trifon kultusza, amely a mai napig az egyik legrégebbi, egyben a legösszetettebb népszokás a bolgár népi kalendáriumban és a pravoszláv egyházi kánonban. Szent Trifon ünnepe elsődlegesen a szőlészethez kapcsolódik, majd fokozatosan áterjedt a kertészkedés egészére.

A bolgár kertészek tiszteletére a Szent Trifont ábrázoló, 50 cm x 70 cm nagyságú bronz domborműves emléktáblát Kozsuharov Ognjan szobrászművész készítette el. Az emléktábla a Méliusz Juhász Péter Könyvtár Libakerti Fiókkönyvtára (Debrecen, Viola u. 23/a) udvarán, egy téglából készült 60 x 60 cm-es alapú, 170 cm magas oszlopon kerülne elhelyezésre. Az emléktábla elhelyezését a könyvtár támogatja, amelynek udvarán szintén kialakítottak egy szép kis fűszerkertet, amelyet nagy gondossággal ápolnak. Az emléktáblán a szöveg magyar és bolgár nyelven szerepel.

Az emléktábla szövege:

A bolgár kertészek emlékére
В памет на българските градинари

Szent Trifon – Kertészek védőszentje

„A jövőt nem csupán kapával,
hanem Istenbe vetett hittel
és nyitott szemmel kell építeni.
A szemet pedig a tudomány nyitja fel”
Lazar Ivanov

„Бъдещето се гради не само с мотика,
а с вяра в Бога и с отворени очи.
А очите се отварят от науката.”
Лазар Иванов

Állította a Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
Debrecen, 2020

Az emléktábla elkészítésének, elhelyezésének és a szakvélemény készítésének teljes költségét a Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat vállalja, pénzügyi támogatást önkormányzatunktól nem igényelnek.

Az emléktábla avatásának tervezett időpontja **2020. október**.

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköeiről szóló 1991. évi XX. törvény (a továbbiakban: Törvény) 109. § (1) bekezdése értelmében a művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselő-testülete dönt és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról. A Törvény 109. § (2) bekezdése szerint a döntéshez a műalkotás művészi értékére vonatkozóan szakvéleményt kell beszerezni. A Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft-t kérte fel a szakvélemény elkészítésére. A

szakvélemény – amely megtekinthető DMJV Polgármesteri Hivatalának Kulturális Osztályán (Debrecen, Kálvin tér 11. 116.sz. iroda) - az emléktábla megvalósítását és elhelyezését támogatja.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni, a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

A Közgyűlés

a Kulturális Osztály vezetőjének előterjesztésére a 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontja, valamint az 1991. évi XX. törvény 109. §-a alapján, a MANK Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság szakértői véleményére figyelemmel

1./ támogatja a bolgár kertészek domborműves emléktáblájának elhelyezését a 20315 hrsz-ú, a valóságban 4027 Debrecen, Viola u. 23/a. szám alatti épület udvarán, egy téglából készült 60 x 60 cm-es alapú, 170 cm magas oszlopon, Kozsuharov Ognjan szobrászművész terve szerint.

2./ Elfogadja az emléktáblára kerülő alábbi szöveget:

A bolgár kertészek emlékére
В памет на българските градинари

Szent Trifon – Kertészek védőszentje

„A jövőt nem csupán kapával,
hanem Istenbe vetett hittel
és nyitott szemmel kell építeni.
A szemet pedig a tudomány nyitja fel”
Lazar Ivanov

„Бъдещето се гради не само с мотика,
а с вяра в Бога и с отворени очи.
А очите се отварят от науката.”
Лазар Иванов

Állította a Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
Debrecen, 2020

2./ Felkéri a Zöldterületi Osztály vezetőjét az emléktábla közterületi elhelyezéséhez szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal

Felelős: a Zöldterületi Osztály vezetője

A határozati javaslat elfogadása minősített többséget igényel.

Debrecen, 2020. augusztus 7.

Szentei Tamás
osztályvezető